

Egy magyar nábob — Kárpáthy Zoltán

Új filmek

Felsőbb osztályba léptek

Új üzletek Szegeden

Jókai: siker. Nemcsak regényben — számos statisztika bizonyítja, hogy még ma is ő a legolvasottabb magyar író — hanem filmen is. Az elmúlt években négy olyan filmet láttunk, amely Jókai regényeiből készült, s mind kiemelkedő közönségsikert aratott: az *Aranyembert*, a *Szegedi gazdagokat*, a *Rab Ráby*t és a *Köszívű ember fiait*.

Nyilván ugyanez a nagy siker kíséri majd a magyar filmművészet legújabb ilyen vállalkozását, a két népszerű Jókai-regényből, az *Egy magyar nábob*ból és a *Kárpáthy Zoltán*ból készült kétrészes, színes, szélesvásznú film útját is. Azt hisszük, megérdemelten. Mert ha igaz is, hogy Jókai ebben a két regényben nem mond lényeges újat a reformkorról, amelyben a cselekmény játszódik, ha anyagában nincs semmi megdöbbentő, meglepő, nagyon sok olyan erőnye van — az izgalmas, fordulatok mesés, az érdekes alakok —, amelyek alkalmassá teszik ezt a két regényt is a tartalmas szórakozásra. Ráadásul úgy, hogy a mondanivaló ebben a két regényben feltételező a haladás szolgálatában áll.

Az *Egy magyar nábob* és a *Kárpáthy Zoltán* filmváltozatának az a legfőbb értéke, hogy a két regénynek ezeket a vonásait jól tükrözi, hűen, magas színvonalon és a mai embertől nem távol álló módon és eszközökkel közvetíti. Se az érdekesség, az alapul vett regények romantikus izgalmasága, se a nemes társadalmi mondanivaló nem vesz el benne. Stílusos, korrekt, szép munka ez a filmváltozat; az úgynevezett „szórakoztató” filmek kategóriájában igen előkelő helyen áll. Erdődy János forgatókönyve, egyrészt hűen követi a szerteágazó cselekményt, másrészt jól fogja össze, jól tölti ki a sokléteséget, Jókai palettájának ragyogó színeit. A rendező Várkonyi Zoltán is igazi jókai hangulatot, atmoszférát teremt a filmkockákon; amit

látunk a filmen, az tulajdonképpen tökéletesen az, amit olvasás közben elképzeltünk a nagy író világáról. Kicsit túl színes, túl érdekes, túl káprázatos ez a néhol már a mese bűvöletébe, varázslatába hajló világ, de nem így képzeltük-e, s képzeljük-e Jókait még ma is? A rendező munkájának éppen az az egyik fő érdeme, hogy nemcsak egyszerűen Jókait nemcsak egyszerűen Jókait vitte filmre, hanem a mi elképzeléseinket is. Abban, amit látunk, nemcsak egy nagy magyar író, hanem a mi fantáziánk is benne van, s ezért is érezzük ezt a művet hozzánk közel állónak.

A filmben a magyar reformkori nemesség alakjai jelennek meg. Azok, akik az ország felemelkedését kezdeményezték, s azok is, akik szemben álltak ezzel; az a folyamat áll a középpontban, amelyben ezek a gazdag nemesurak eljutnak a haladásig, illetve a vele szembenállók a kudarcig, a bukásig. Kétúton színesnek eleveztük meg ezeket a figurákat. Közülük mindenkinek előtti *Latinovits* Zoltán kiemelkedő alakítását kell elismeréssel dicsérnünk. *Latinovits* a Párizsban mulatozó fiatal magyar grófnak a haladás szolgálatáig eljutott alakját szemléletes erővel, árnyaltan és gazdagon mutatja be; játéka a film legjobban alakította. Kétúton *Bessenyei* Ferenc robusztus erejű, szertelen, majd megcsendesedő *Kárpáthy* János, *Darvas* Iván negatív, jókai Abellinója, *Papp* Éva úde, bájos, tiszta Fannyja. Romantikus alakításban láthatjuk *Bitskey* Tibort, *Básti* Lajost, *Makláry* Zoltánt és *Torday* Terit. A második rész címszerepét a fiatal *Kovács* István játssza.

A két mozgalmas filmet *Hildebrand* István fényképezte. Képei szépek, lendületesek, nagyvonalúak; jól közvetítik a cselekmény romantikusságát, színességét. *Farkas* Ferenc zenéje hangulatosan kíséri a cselekményt.

Ü. L.

Sakk, matt

Izgalmas, érdekes bűnügyi film. Néhány tematikus mozzanata, motívuma is van ugyan, egészében azonban jól szórakoztat.

A történet, amelynek során egy nagyszabású bűnügyi vállalkozásra derül fény, egy jelentéktelen esettel kezdődik. Egy üzemi balesztel kapcsolat nyomozás közben kiderül, hogy az egyik mérnöknek valójában nincs képesítése. Diplomája hamisítvány. A rendőrség a mérnök keresésére indul, de mire megtalálják, már halott. Nyilván nagyobb bűnösök tették el láb alól, hogy hallgasson. De miért?

Megkezdődik a nyomozás, s a fordulatok cselekmény egy nagyszabású bűnügy és egy nagyszabású bűnöző lelepleződéséhez vezet. A történet néhány szála a messiá multba, a háború előtti időkhöz is visszanyúl, sőt a külföld is szerepet kap benne. Egyszerűen színes, mozgalmas, érdekes és feszült a cselekmény.

Haralambie Boros rendezése ügyesen vezeti a szálakat. Nem bonyolít fölöslegesen, de nem is minden magától értetődő a filmben. Van mit tippelni, találgatni, noha ez a film a kriminek nem ahhoz a fajtájához tartozik, amelyekben az ilyenféle szellemi játék az elsődleges.

Mi kerül a képernyőre?

A Magyar Televízió jövő évi műsorának első negyedéről tájékoztatta a sajtó képviselőit csütörtökön az intézmény székházában *Kulesár* Ferenc, a Magyar Rádió és Televízió elnökhelyettese.

Január 1-jei megváltozik a televízió híradása: az eddig 19.30-kor jelentkező tv-híradó az új évben 20 órakor kerül a képernyőre.

Az új év aktuális és politikai műsorának érdekessége lesz a „*Kapcsoljuk*” című sorozat. E helyszíni közvetítésekből összeálló műsor minden csütörtökön 19 órakor jelentkezik. Izgalmasnak ígérkező dokumentumműsorok is képernyőre kerülnek: így többek között az „*Egy világbirodalom vége*” és a „*Csendes amerikai*” című külpolitikai összeállítások. A jövő évben ismét megkezdik a „*Politikai tanfolyam*”-ot.

A sportkedvelőinek számos csemegét ígér az összeállított műsorprogram. Csak néhányat a gazdag választékból: *mlőkorsó* Európa-bajnokság Ljubljánból és *világ* Európa-bajnokság Bécsből, *kézilabda*-vb Svédországból és *férfi* Európa-bajnokság a finnországi Tampereből.

Kellemes képernyő előtti időtöltést ígérnek a tv szórakoztató műsorai is. Újdonság lesz a január első napján in-

duló „*Vasárnap délutáni előadás*” című műsor. Ebben az összeállításban színvonalas játékfilmeket vetítenek. Jelentős vállalkozásnak ígérkezik a Budapest-Moszkva kooperációs szórakoztató műsor. Januártól kezdődően „*Vidám magazin*” címmel híradót kap a könnyű műzsa is.

1967 első három hónapjában 28 játékfilm kerül képernyőre, köztük a „*Veszélyes üdvözlőlap*” című angol, a „*Tizidő*” című jugoszláv bűnügyi filmek és a „*Harapófogóban*” című olasz filmdráma.

Az 6 évvel együtt Gusztáv is búcsút vesz a nézőktől — s bár néha még felbukkan a képernyőn —, szombat esténként *Papey* kíván majd jó éjszakát a felnőtteknek. A drámai és az irodalmi műsorokat négy tv-játék és irodalmi képeskönyv képviseli majd. Az „*Oly korban éltünk*” címmel négyrészes tv-filmet is sugározzák. Az ifjúsági és gyermekműsorok szerkesztőinek több érdekes elképzelése, ötlete valósul meg a jövő negyedében. A táncklub ifjúsági klubba alakul. Újra elindul a *Ki miben tudós?* történelem, földrajz és fizika témakörök. Közvetíti majd a tv a KISZ rendezte *forradalmi ifjúsági napok* eseményeit. (MTI)

Az idézet nagyon ráillik Szegeden a Vas- és Műszaki Kereskedelmi Vállalatnál folyó pártoktatásra is. Ezért is lehet megajzolni egy magasszintű pártoktatási tanfolyam keresztmetszetét, amelyen a vállalat gazdaságvezetői vesznek részt, párttagok és pártönkivüliek. Az előadó, Horváth Sándor, a vállalat szegedi telepének vezetője örülhet is, hogy egy viszonylag kis létszámú, 16 tagú tanulócsoporthal dolgozik és vitathatja meg a tanfolyamon azt a gazdag témakört, amelyet a „Gazdaságpolitikai tanfolyam ipari és mezőgazdasági tagozata” elnevezés magában foglal az előadássorozatban.

Megérteni és továbbadni

Könnyű is az előadó dolga ilyen vezetőtestületi kollektívában, amelyben részt vesz az igazgató, a párttitár, a főkönyvelő, a főosztályvezető, a terv- és statisztikus, a KISZ-titkár, az áruforgalmi osztályvezető, a szakszervezeti titkár, a jogtanácsos, a raktárvezetők és áruforgalmi előadók. Az általános műveltségnek — mindegyikük olyan fokán áll, hogy a már megszerzett ismeretekhez nap mint nap újabbakat illeszt, egyszerűen azért, mert e gyarapítás nélkül nem lehetne megenni.

Politikai gazdaságtani, közgazdasági és filozófiai ismeretek bőségével kell rendelkezni ezen a tanfolyamon, hogy az új fogalmakat, kategóriákat meg lehessen érteni és magyarázni, majd aszerint cselekedni, amikor az új gazdasági tervezés és irányítás kezdetét veszi. Megérteni és továbbadni azt az átfogó képet, hogy az 1957-ig kialakított centrális tervezés és irányítás helyét hogyan, miképpen foglalja el a szocialista társadalom mai, az élethez igazodó mechanikája.

Mit mondanak a hallgatók?

Az előadónak nem új a tanítás, a tudás átadása. Eddig is marxista esti középiskolát vezetett a városban, „mellesleg” pedig államviz-

„Széles körű és eleven gazdaságpolitikai propagandamunkára van szükség, amely, kellő információt nyújt a gazdasági élet me-
netéről, a jelenségek mélyebb összefüggéseiről, fontos és közérdekű kérdésekről.”

(Az MSZMP IX. kongresszusának határozatából.)

gájára készül politikai gazdaságtanból. De mit mond a hallgatók közül például Ceglédi Sándor terv- és statisztikus?

— Voltam már — mondtam — olyan szemináriumnak tagja és hallgatója, hogy tényleg hallgattam, mert annyira ismert, agyonismert témáról volt szó. Persze az unatkozás mellett is illett azon részt venni. Ez a mostani stúdium azonban egészen más. Nagyon elmaradnék, ha nem vehetnék részt rajta. Számokkal, az azok sajtósági törvényeivel dolgozom. Azok pedig nagyonis beszédesek. Tükrözik népgazdaságunkat, egész életünket, a társadalom és az egyes ember boldogulását. Következőképp szakmailag is érdekel, kíváncsi vagyok a népgazdaság arculatát majd megváltoztató tervezés és irányítás általában és részleteiben is, különösen pedig, ami az én munkámat érinti.

Bekapcsolódott a beszélgetésbe Seifmann Béla műszaki áruforgalmi osztályvezető. — Ha ez a tanfolyam még nem lenne, akkor vállalnánk az igazgatót. Az osztályvezetők és más gazdasági vezetők pedig beszélgetésre készítenék egymást és a párttitkárt a minket érdeklő és érintő kérdésekről, teendőkről. Magánbeszélgetésekben eddig is szóba kerültek részletproblémák aszerint, hogy ki milyen gazdasági posztion áll.

Úgy gondolja, hogy a kereskedelmet máris foglalkoztatják a szélesebben kínálgató lehetőségek?

— Igen válaszolta. — A kereskedelmet nagyon is közelről érinti az új gazdasági formák kialakítása. Az iparágaknak eddig is tolmácsoltuk a piacutatók tapasztalatait. Ezt ezután még-

inkább megteesszük, hiszen az érdekeltségünk nagyonis zsebbevágó lesz mindannyiunk számára.

Ismerni kell a vásárlóerőt

— Itt van például — folytatta — a tanfolyam címében is szereplő „ipari és mezőgazdasági tagozat” elnevezés. Ha csak Csongrád megyét vesszük is, a mi területünkön eléggé dominál a mezőgazdaság. A közös gazdaságok, tsz-ek dolgozóinak jövedelemelosztását ismerni nekünk annyi, mint számbavenni a meglévő és a leendő vásárlóerőt; vagyis mikor és milyen áruért nyitnak be a boltokba. Ha úgy tetszik, ehhez nekünk ismernünk kell a gazdaságok munkáját átfogóan és részrederményeiben is.

A példa jó és vehetünk volna más területekről, sőt egy-egy üzemre korlátozva is, például a szegedi kendergyárból, a vasöntödéből, a város tsz-einek bármelyikéből. Hiszen áruknak, termelvényeiknek tervezésével, előállításával, azok piacra helyezésével, értékesítésével úgy vesznék majd részt a népgazdaságban, hogy számításuk előre lendítse az üzemet, a gazdaságok dolgozóinak jólétét.

Lódi Ferenc

Bolgár testvérvárosunk életéből

Új paprika- és paradicsomfajták

A Marica Zöldségtermelési Kutató Intézetben, Plovdivban, Szeged bolgár testvérvárosában, két új zöldségfajtát hoztak létre.

Földrajzilag egymástól távol eső fajták — a bolgár *Szivrija*—600 és az amerikai *Kalifornia csodája* — hibridizációjával jött létre.

Marica—1005 paprika

A szelekcionálás anyagát a *verticil* hervadás nevű betegség által fertőzött talajon nevelték. Minden évben olyan új formákat válogattak, melyek teljesen ellenállóképesek ezzel a nagy károkat okozó betegséggel szemben.

A növények igen életképesek, fejlett levélzettel. Magasságuk eléri a 40–60 centimétert. A gyümölcs függő, 12–18 centi hosszú, a csománál 3.5–6 centi széles és súlya 85–90 gramm. Kónuszformájúak, egyenesek vagy hajlottak, és két- vagy háromoldalúan laposak. Technikai érettségénél világoszöldek, botanikai érettségénél pirosak, narancssárga árnyalással. Húsos részük vastagsága 3–6 milliméter.

A Marica 1005 középkorai fajta. Vegetációs időszaka a kikeléstől a technikai érettségig átlag 110–115 nap, a biológiai érettségig pedig 140–150 nap. Hozam tekintetében 15.7 százalékkal múlja felül a *Szivrija*—600 fajtát, gazdasági érettség tekintetében pedig 9.8 százalékkal. Megfelelő agrotechnikával a paprikafajta hozama 40–45 mázsa átlag dekáronként, magasabb színvonalú agrotech-

nikával pedig dekáronként 70 mázsát is eléri (Egy dekár kb. 0.2 katasztrális holdnak felel meg, tehát a termésholdanként 200, illetve 340–350 mázsa is lehet.)

Termése édes ízű, ízbeli sajátságában felülmúlja a *Szivrija*—600 fajtát és közel áll a *Kapja*-fajtához. Technikai érettségénél száraz anyagtartalma 6.6 százalék, 3.1 százalékos cukor és 98–100 mg C-vitamin. Alkalmos friss fogyasztásra és zöldségkonzervek készítésére is.

A 145—11 paradicsom

az intézet tudományos munkatársa, Milke Jordanov kutatásaként született. A növény bokrai dús levélzetűek. A levélzet magas ellenálló-képességű a foltosodással szemben.

A 145/11 paradicsomfajtát palántáról nevelik a közepkorai paradicsomfajtáknál szokásos időtartamban. A kiültetés kétszoros szalagokban történik. Az agrotechnika ugyanaz, mint a többi korai paradicsomfajtánál, kivéve a trágyázást — fejlődése első szakaszában ez a fajta nagyobb mennyiségű nitrogén műtrágyát igényel.

A 145/11 fajta gyümölcse kerek, sima, nem repedezik fel, átlagos súlya 100–115 gramm. A botanikai érettség előtt színe egyformán világoszöld, botanikai érettségénél pedig élénk piros, zöld gyűrű nélkül. E fajta gyümölcsének az az előnye, hogy igen kemény, és ennek köszönhető jó szállíthatósága. Ha a paradicsomfajtát akár hosszabb ideig is szedetlenül hagyják, a gyümölcs nem puhul meg. A gyakorlatban igen fontos, hogy e fajta gyümölcse egyszerre érik be. Augusztus 10–15 körül egy szedésnél dekáronként átlag kb. 35–40 mázsa érett paradicsomot (holdanként kb. 200 mázsát) lehet betakarítani. Két-három héttel később, a második szedésnél újból dekáronként átlag 20–30 mázsa (holdanként 100–150 mázsa egyformán jól érett paradicsomot) takaríthatunk be.

Ezt a paradicsomfajtát főleg a konzervipar használja fel. Az e fajtából készült paradicsompüré minden igényt kielégít.

BTI

Péntek, 1966. december 23.

DÉL-MAGYARORSZÁG 5